

Ur. broj: 002-001-IP/247-2021
Zagreb, 28. srpnja 2021. godine

PRIJEDLOG PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

- KONZULTACIJSKI DOKUMENT -

nakon provedene javne rasprave u razdoblju od 25. lipnja do 9. srpnja 2021. godine

1. UVOD

Na temelju članka 93. Zakona o tržištu plina («Narodne novine» br. 18/18 i 23/20, dalje u tekstu: ZOTP) i Odluke o suglasnosti Hrvatske energetske regulatorne agencije (KLASA: 003-07/18-03/07, URBROJ: 371-01-18-6) od 21. lipnja 2018. godine, operator terminala za ukapljeni prirodni plin, LNG Hrvatska d.o.o., donio je Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin dana 02. srpnja 2018. godine, Pravila o izmjenama i dopunama Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin dana 30. ožujka 2020. godine i Pravila o izmjenama i dopunama Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin dana 4. prosinca 2020. godine (u daljnjem tekstu: Pravila).

Pravilima se uređuje opis terminala za UPP, razvoj, izgradnja i održavanje terminala za UPP, upravljanje terminalom za UPP, ugovorni odnosi i opći uvjeti korištenja terminala za UPP, rezervacija i korištenje kapaciteta terminala za UPP, mjerna pravila i pravila raspodjele, objava podataka i razmjena informacija, naknada štete i pravila prodaje UPP-a ili prirodnog plina korisnika terminala za UPP u otvorenom postupku.

2. RAZLOZI DONOŠENJA NOVIH PRAVILA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

Terminal za UPP je 1. siječnja 2021. godine, započeo s operativnim radom. Protekom pola godine komercijalnog rada terminala za UPP uočeno je kako je potrebno važeći tekst Pravila prilagoditi novonastalim okolnostima koje navodimo u nastavku.

Od značajnijih promjena željeli bi istaknuti izmjene u postupku ugovaranja usluge prihvata i otpreme UPP-a, s ciljem pojednostavljivanja samog postupka ugovaranja s jedne strane, te zaštite interesa operatora terminala za UPP s druge strane.

Uz navedeno, ukazala se potreba nomotehnički doraditi dosadašnji izričaj pojedinih odredbi kako bi odredbe bile razumljive, nedvosmislene i jasne korisnicima terminala za UPP kao i svim ostalim adresatima, a sve u svrhu poboljšanja i učinkovitije primjene.

Dodana je glava Pravila pod nazivom „Ponovni pretovar UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u brod za prijevoz UPP-a odnosno u kamion za prijevoz UPP-a“, kojom se propisuje način korištenja tih nestandardnih usluga terminala za UPP, te detaljnije uređuju međusobna prava i obveze korisnika tih usluga i operatora terminala za UPP.

Nadalje, politika raspodjele prirodnog plina, kojom se utvrđuju načela računanja prirodnog plina dostupnog na terminalu za UPP, izdvojena je u zaseban dokument koji će LNG Hrvatska d.o.o. objavljivati na svojim internetskim stranicama, dok su osnovna pravila i načela politike raspodjele prirodnog plina sada propisana u tekstu samih Pravila.

Pored navedenog, istaknuli bi da su nakon usvajanja Pravila iz 2018. godine uslijedile još dvije izmjene i dopune Pravila u 2020. godini, te da se ovim izmjenama mijenja više od polovine odredbi Pravila. Obzirom na navedeno, nije dovoljno donijeti izmjene i dopune postojećih Pravila, već je neophodno donijeti nova Pravila.

Slijedom svega prethodno navedenog, u nastavku je dano kratko obrazloženje i opis glavnih izmjena po poglavljima Prijedloga pravila korištenja terminala za UPP.

I. OPĆE ODREDBE

Općim odredbama propisuje se predmet i područje primjene Pravila te definicije pojmova.

U odnosu na postojeća Pravila izmijenjen je velik broj definicija na način da su definicije što je više moguće pojednostavljene, neke su usklađene s pozitivnim propisima, a neke od njih su izbrisane kao suvišne.

II. OPIS TERMINALA ZA UPP

Naslov glave II. „Tehničke karakteristike i tehnički uvjeti terminala za UPP“ je radi pojednostavljenja teksta skraćen u „Opis terminala za UPP“, dok je sadržaj ostao približno jednak.

Postojećim odredbama propisuju se sastavni dijelovi terminala za UPP kroz tehničke karakteristike, tehničke uvjete i povezanost s plinskim transportnim sustavom, te je određena obveza operatora terminala za UPP da donese i na svojoj internetskoj stranici objavi tehničke karakteristike terminala za UPP.

Unesenim izmjenama dodatno se razjasnio odnos između korisnika i operatora u slučaju izmjene tehničkih uvjeta terminala za UPP za vrijeme trajanja ugovora o korištenju terminala za UPP.

III. RAD, ODRŽAVANJE, RAZVOJ I POVEZANOST TERMINALA ZA UPP S TRANSPORTNIM SUSTAVOM

Naslov glave III. „Razvoj i izgradnja terminala za UPP“ je, kako bi bio u suglasju sa njenim sadržajem, preimenovan u „Rad, održavanje, razvoj i povezanost terminala za UPP s transportnim sustavom“. U odnosu na postojeća pravila, brisani su suvišni dijelovi koji se tiču obveze operatora u pogledu dovršetka terminala i njegova puštanja u rad.

Nadalje, brisan je članak koji uređuje puštanje u rad, upravljanje i nadzor nad terminalom za UPP, obzirom da je izgubio smisao budući da je terminal za UPP u operativnom radu od 1. siječnja 2021. godine, te su shodno tome unesene izmjene u članak koji utvrđuje povezanost s transportnim sustavom.

IV. USLUGE OPERATORA TERMINALA ZA UPP

Ovim odredbama propisuju se usluge koje pruža operator terminala za UPP.

U odnosu na postojeća Pravila učinjene su izmjene u cilju boljeg i jasnijeg definiranja obveza korisnika u pogledu sklapanja, odnosno pristupanja ugovoru o zajedničkom korištenju terminala za UPP, te je dodan novi razlog zbog kojega operator može uskratiti uslugu prihvata i otpreme UPP-a.

Iz liste taksativno nabrojanih nestandardnih usluga koje pruža operator terminala za UPP brisane su suvišne usluge, te je kao nestandardna usluga dodan ponovni pretovar UPP-a s plutajuće jedinice za prihvata, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u kamion za prijevoz UPP, odnosno u brod za prijevoz UPP-a, te provođenje izvanredne inventure zatražene od korisnika i zamjena termina dolaska brodova za prijevoz UPP-a.

V. UGOVARANJE USLUGE PRIHVATA I OTPREME UPP-a I RASPODJELA KAPACITETA UPLINJAVANJA

Ovim odredbama uređuje se postupak ugovaranja usluga terminala za UPP, upravljanje kapacitetima uplinjavanja UPP-a te njihova raspodjela.

U odnosu na postojeća pravila učinjene su izmjene te je brisan članak koji uređuje postupak dugoročnog ugovaranja kapaciteta uplinjavanja UPP-a.

U godišnjem postupku ugovaranja usluga prihvata i otpreme UPP-a izmijenjen je rok u kojem opskrbljivač plinom ili trgovac plinom može predati zahtjev za raspodjelu kapaciteta na način da se isti podnosi najkasnije do 31. svibnja plinske godine koja neposredno prethodi prvoj plinskoj godini koja je obuhvaćena zahtjevom za raspodjelu kapaciteta uplinjavanja UPP-a, te je propisana obveza operatora da na svojoj internetskoj stranici objavi obrazac istog zahtjeva. Navedeno skraćivanje rokova za predaju zahtjeva za raspodjelu kapaciteta je propisano radi poslovnih procesa oko izrade rasporeda usluga, kako bi korisnici terminala za UPP mogli

pravovremeno prije plinske godine, ugovoriti dolazak brodova i poduzeti ostale pripadajuće radnje.

Izmijenjena je procedura podnošenja zahtjeva za raspodjelu kapaciteta u godišnjem postupku ugovaranja usluga prihvata i otpreme UPP-a, koji se sada, da bi bio uzet u razmatranje, podnosi zajedno s jamstvom za raspodjelu kapaciteta, i to u obliku novčanog pologa ili bezuvjetne i neopozive bankarske garancije, te je detaljno razrađen postupak ugovaranja usluga terminala za UPP, od podnošenja zahtjeva za raspodjelu kapaciteta, do potpisa ugovora o korištenju terminala za UPP, odnosno ugovora o zajedničkom korištenju terminala za UPP i vraćanja jamstva za raspodjelu kapaciteta. Jamstvo za raspodjelu kapaciteta se uvodi kako bi se osigurale tražbine operatora terminala za UPP u situaciji kada podnositelji zahtjeva žele jednostrano odustati od sklapanja ugovora o korištenju terminala za UPP nakon podnošenja zahtjeva za raspodjelu kapaciteta uplinjavanja UPP-a.

Postupak podnošenja zahtjeva za ugovaranje kratkoročnog kapaciteta uplinjavanja UPP-a također je shodno tome izmijenjen.

Slijedom javne rasprave su usvojeni zaprimljeni komentari te je u Pravilima izrijekom predviđeno da je moguće ugovoriti uslugu prihvata i otpreme UPP-a na način da se usluga prihvata i otpreme UPP-a ne koristi tokom cijelog trajanja ugovora o korištenju terminala za UPP.

VI. TRGOVANJE NA SEKUNDARNOM TRŽIŠTU

Naslov glave VI. „Trgovanje kapacitetima uplinjavanja UPP-a i UPP-om je, radi pojednostavljenja teksta, i kako bi bio u suglasju sa njenim sadržajem, preimenovan u „Trgovanje na sekundarnom tržištu“.

Ovim odredbama propisuju se postupci trgovanja UPP-om i kapacitetima uplinjavanja na sekundarnom tržištu. Uređena su prava i obveze korisnika terminala za UPP prilikom trgovanja UPP-om uskladištenim u spremnicima terminala za UPP sa ili bez prenošenja neiskorištenih kapaciteta te prava i obveze korisnika terminala kod prijenosa ugovorenog kapaciteta uplinjavanja UPP-a i otpreme ili prijenosa prava korištenja ugovorenog kapaciteta uplinjavanja UPP-a i otpreme.

U odnosu na postojeća Pravila, postupci su opisani na jednostavniji način, tekst iznova nomotehnički obrađen, te su uvedeni dodatni mehanizmi zaštite operatora terminala za UPP i korisnika terminala za UPP od nepoštenih i prijevornih namjera stjecatelja kapaciteta uplinjavanja na sekundarnom tržištu.

VII. RASPORED USLUGA KORIŠTENJA TERMINALA ZA UPP

Glavnina izmjena u ovoj glavi učinjena je kako bi se uskladila s izmjenama u ostalim glavama Pravila, pa su tako u plan mjesečnog rasporeda uvedene dodatne informacije koje će biti u njemu sadržane, a sve sukladno uvođenju ponovnog pretovara UPP-a kao nestandardne usluge

terminala za UPP. Nadalje, predviđena je mogućnost zamjene odobrenog termina dolaska brodova za prijevoz UPP-a po zahtjevu korisnika terminala za UPP. Većina ostalih izmjena je nomotehničke prirode.

VIII. ZAJEDNIČKO KORIŠTENJE TERMINALA ZA UPP

Velik dio izmjena, osim onih nomotehničkih, odnosi se na usklađenje ostatku teksta Pravila, brisanje suvišnih dijelova te pojednostavljenje teksta. Uvedena je izmjena kojom se na transparentan način, štiteći interese operatora terminala za UPP i korisnika terminala, raspoređuje odgovornost za nadomjestak UPP-a do minimalne operativne razine na onog korisnika koji je odgovoran za nedolazak ili kašnjenje zaredom dva ili više brodova za prijevoz UPP-a.

Nadalje, u interesu korisnika terminala za UPP, detaljno je razrađen postupak naplate bankarske garancije prema ugovoru o zajedničkom korištenju terminala za UPP.

Slijedom javne rasprave su usvojeni zaprimljeni komentari te je u Pravilima sada izrijekom predviđeno da u situaciji kada se treba nadoknaditi trošak UPP-a koji se nadoknađuje za potrebe nadomjeska UPP-a do minimalne operativne razine UPP-a, korisnici terminala za UPP mogu dogovoriti da se nadomješteni UPP evidentira kao pozajmljena količina UPP-a od korisnika terminala za UPP koji je dopremio teret kao ustupitelja UPP-a u korist korisnika terminala za UPP koji nije dopremio teret kao preuzimatelja UPP-a. Dodatno je predviđeno slijedom usvojenih komentara s javne rasprave da se bankarska garancija kao sredstvo osiguranja plaćanja temeljem zajedničkog korištenja terminala za UPP dostavlja ranije - na dan dostave popunjenog obrasca plana godišnjeg rasporeda usluga za narednu plinsku godinu sukladno članku 25. stavku 2. ovih Pravila – što je dan 1. srpnja.

IX. UVJETI KORIŠTENJA TERMINALA ZA UPP

Većina izmjena u odredbama o uvjetima korištenja terminala za UPP koje opisuju postupke odobrenja brodova za prijevoz UPP-a za dolazak na terminal za UPP, dolazak i odlazak brodova za prijevoz UPP-a te definiraju postupke pretovara UPP-a u terminal za UPP i uplinjavanja UPP-a, strukturalne i nomotehničke su prirode.

Slijedom usvojenih komentara s javne rasprave je dodatno predviđeno u Pravilima da operator terminala za UPP može odobriti brod za prijevoz UPP i kada on nije naznačen u odobrenom godišnjem rasporedu usluga ili odobrenom mjesečnom rasporedu usluga, no prioritet u odobravanju će dati onom brodu za prijevoz UPP-a za kojeg će u dokumentaciji vezano za dolazak broda za prijevoz UPP-a biti iskazano ranije vrijeme dolaska.

Ujedno je slijedom komentara predviđena mogućnost da korisnik terminala za UPP izvanrednom unutar-dnevnom renominacijom za taj dan uskladiti količine plina koje će se otpremiti u transportni sustav u slučajevima ograničenja ili prekida pružanja usluga kao i u slučaju izvanredne situacije koja uzrokuje ograničenje korištenja kapaciteta transportnog sustava sukladno mrežnim pravilima transportnog sustava.

X. SPECIFIKACIJA KVALITETE I MJERENJE UPP-a I UPLINJENOG PRIRODNOG PLINA

U odnosu na postojeća Pravila, učinjene su izmjene na način da je doraden postojeći tekst Pravila uvođenjem dodatnih pojašnjenja, te je uvedeno pravo operatora terminala za UPP da upozori korisnika terminala za UPP na mogućnost promjene parametara kvalitete plina odnosno UPP-a od preuzimanja istoga u luci ukrcaja do isporuke na točki isporuke, kao dodatan instrument zaštite interesa operatora terminala za UPP.

Iz postojećih odredbi brisana je specifikacija kvalitete UPP-a naznačenoj u Općim uvjetima opskrbe plinom Agencije, kojoj mora udovoljavati teret dostavljen u terminal za UPP, te se adresata upućuje na mrežne stranice operatora terminala za UPP, na kojoj će ista biti objavljena.

Slijedom usvojenih komentara s javne rasprave je pojašnjen način kako operator terminala za UPP mjeri količinu pretovarenog UPP-a pozivom na odgovarajuće norme.

XI. REVIZIJA KOLIČINA UPP-a I OTPREMLJENOG PLINA

Ovim odredbama propisuju se postupci inventure UPP-a u terminalu za UPP, utvrđivanje količina UPP-a i otpremljenog plina te raspodjela eventualno utvrđenog manjka ili viška, te osim nomotehničkih, ne sadrži druge izmjene.

XII. ODRŽAVANJE TERMINALA ZA UPP

U odnosu na postojeći tekst Pravila, izmijenjene su odredbe koje se tiču održavanja, objavljivanja rasporeda planiranih radova redovnog održavanja, te je promijenjeno trajanje redovnih neplaniranih radova. Trajanje redovnih neplaniranih radova je produljeno jer je operator terminala za UPP identificirao da je navedeno potrebno zbog tehničkih karakteristika terminala za UPP.

XIII. PROMJENE I OGRANIČENJA UPRAVLJANJA TERMINALOM ZA UPP

U odnosu na postojeći tekst Pravila, detaljnije je propisana obveza korisnika u slučajevima kada operator terminala za UPP prekine ili ograniči pružanje usluga zbog okolnosti koje se mogu pripisati odgovornosti korisnika terminala za UPP, dok je većina ostalih izmjena nomotehničke prirode.

XIV. PRODAJA UPP-A ILI PRIRODNOG PLINA KORISNIKA TERMINALA U OTVORENOM POSTUPKU

U odnosu na dosadašnji tekst Pravila, osim nomotehničkih, nema značajnih izmjena.

XV. PONOVI PRETOVAR UPP-A S PLUTAJUĆE JEDINICE ZA PRIHVAT, SKLADIŠTENJE I UPLINJAVANJE UPP-A U BROD ZA PRIJEVOZ UPP-A ODNOSNO U KAMION ZA PRIJEVOZ UPP-A

S obzirom na novu nestandardnu uslugu, predviđena je mogućnost ponovnog pretovara UPP-a s plutajuće jedinice za priхват, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u brod za prijevoz UPP-a odnosno u kamion za prijevoz UPP-a. Slijedom javne rasprave i zaprimljenih upita predviđeno je da će se odredbe pravila na odgovarajući način primjenjivati na pružanje nestandardne usluge ponovnog pretovara UPP-a s plutajuće jedinice za prihvat, skladištenje i uplinjavanje UPP-a u brod za prijevoz UPP-a.

XVI. NAKNADA ŠTETE

U odnosu na dosadašnji tekst Pravila, osim nomotehničkih, nema značajnih izmjena.

XVII. OBJAVLJIVANJE PODATAKA I RAZMJENA INFORMACIJA

U odnosu na dosadašnji tekst Pravila, osim nomotehničkih, nema značajnih izmjena. Slijedom zahtjeva pristiglih u javnoj raspravi dodatno je predviđeno da će operator terminala za UPP objaviti i Odluku o cjeniku nestandardnih usluga operatora terminala za ukapljeni prirodni plin te Odluku o iznosu tarifnih stavki za prihvat i otpremu ukapljenog prirodnog plina.

XVIII. IZRAČUN I OBRAČUN GUBITKA PLINA TERMINALA ZA UPP

Kako je Politika raspodjele prirodnog plina, kojom se utvrđuju načela računanja prirodnog plina dostupnog na terminalu za UPP, izdvojena je u zaseban dokument koji će LNG Hrvatska d.o.o. objavljivati na svojim internetskim stranicama, osnovna pravila i načela politike raspodjele prirodnog plina su sada propisana u poglavlju XVIII. („IZRAČUN I OBRAČUN GUBITKA PLINA TERMINALA ZA UPP“) Pravila.

XIX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Završnim odredbama se uređuje stupanje na snagu novih Pravila. U odnosu na važeći tekst Pravila, osim nomotehničkih, nema značajnijih izmjena.

Slijedom komentara pristiglih tijekom javne rasprave predviđeno je da će se postupci:

- izračuna količine pretovarenog UPP-a izvršavati po starim Pravilima korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin (»Narodne novine«, broj 34/2018, 39/20, 136/20) do stupanja na snagu novih Općih uvjeta opskrbe plinom;
- Godišnjeg ugovaranja usluga prihvata i otpreme UPP-a te sastavljanja godišnjeg rasporeda usluga koji su započeti temeljem Pravila korištenja terminala za ukapljeni prirodni plin (»Narodne novine«, broj 34/2018, 39/20, 136/20), dovršit će se prema odredbama navedenog propisa.

Dodatno je predviđeno da će zajednički korisnici terminala za UPP nisu uspjeli postići dogovor o sredstvu osiguranja plaćanja za zajedničko korištenje terminala za UPP za plinsku godinu 2021/22 dostaviti operatoru terminala za UPP sredstvo osiguranja plaćanja za zajedničko korištenje terminala za UPP sukladno članku 42. ovih Pravila najkasnije 15 dana prije isteka važenja postojećeg sredstva osiguranja plaćanja za zajedničko korištenje terminala za UPP, radi osiguranja potraživanja korisnika terminala za UPP.

Predviđeno je da će operator terminala za UPP donijeti tehničke uvjete terminala za UPP za ponovni pretovar UPP-a u kamion za prijevoz UPP-a u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu Pravila.

Nadalje, u prijelaznim i završnim odredbama je predviđena iznimka u odnosu na ukupno trajanje redovnih radova održavanja (planiranih i neplaniranih) sukladno članku 68. stavku 1. točki 2 Pravila te je propisano da trajanje redovnih radova (planiranih i neplaniranih) održavanja u plinskoj godini 2021./2022. može trajati ukupno 14 dana.

PRILOG I. OPĆI UVJETI KORIŠTENJA TERMINALA ZA UKAPLJENI PRIRODNI PLIN

Predmet Općih uvjeta je reguliranje međusobnih prava i obveza operatora terminala za UPP i korisnika terminala za UPP, kao i utvrđivanje Općih uvjeta koji će se primjenjivati na pružanje usluge prihvata i otpreme UPP-a i nestandardnih usluga koje su opisane u Pravilima.

U odnosu na postojeće Opće uvjete učinjena je nomotehnička izmjena na način da su Opći uvjeti u potpunosti usklađeni s hrvatskim propisima, te s predloženim izmjenama Pravila.

U odnosu na postojeće Opće uvjete je nadalje predviđeno da, u slučaju kada je korisnik terminala za UPP ugovorio uslugu prihvata i otpreme UPP-a za dvije ili više plinskih godina, pri čemu za pojedinu plinsku godinu trajanja ugovora o korištenju terminala za UPP nije ugovorio uslugu prihvata i otpreme UPP-a, korisnik terminala za UPP će biti obvezan dostaviti operatoru terminala za UPP jamstvo za raspodjelu kapaciteta sukladno odredbama Pravila. Slijedom komentara pristiglih tijekom javne rasprave predviđeno je da korisnik terminala za UPP koji je ugovorio uslugu prihvata i otpreme UPP-a u godišnjem postupku ugovaranja mora dostaviti sredstvo osiguranja plaćanja u roku u kojem je Pravilima propisano da je obvezan dostaviti plan godišnjeg rasporeda usluga za narednu plinsku godinu (članak 17 Općih uvjeta).

Slijedom komentara pristiglih tijekom javne rasprave izmijenjena je odredba o plaćanju naknade za prekostojnicu na način da će operator terminala za UPP, odnosno korisnik terminala za UPP, biti obvezan platiti nesporni dio troškova dok će se pravo na naplatu osporenog dijela troškova riješiti arbitražom (članci 28 i 29 Općih uvjeta). S obzirom da operator terminala za UPP na svojoj internetskoj stranici objavljuje prijevod Pravila i Općih uvjeta na engleski jezik, a kako bi se izbjegle bilo kakve dileme oko mjerodavne verzije, u članu 52 Općih uvjeta je predviđeno da su verzije Pravila i Općih uvjeta na hrvatskom jeziku mjerodavne, dok verzije Pravila i Općih uvjeta na engleskom jeziku služe samo u informativne svrhe.